

Asia: VN/1245/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleiset huomiot hallituksen esityksestä

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Ympäristöterveydenhuollon lakien yhdenmukaistaminen ja muuttaminen on perusteltua.

Huomiot esityksen taustasta, tavoitteista ja nykytilan kuvauksesta: jaksot 1 - 3

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Talousvesiasetuksessa, asumisterveysasetuksessa ja ympäristöministeriön rakennusten vesi- ja viemärlaitteistoja koskevassa asetuksessa annetut veden lämpötilat ja niiden mittaamiseen liittyvät aikamääreet eroavat toisistaan ja niiden yhdenmukaistaminen on tarpeen.

Huomiot esityksen nykytilan kuvauksesta ja vaikutuksista: jakso 4

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Rakennusten vesilaitteistojen riskinarviointiin liittyvät tietokokonaisuudet osiossa esitetään uusina ensisijaisina tiloina, joiden toiminnasta tulisi tehdä terveydensuojelulain 13 §:n mukainen ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, sairaaloita ja terveystieteitä, joissa on vuodeosasto. Näillä ensisijaisilla tiloilla olisi terveydensuojelulain 13 §:n mukainen ilmoitusvelvollisuus mutta ne eivät kuitenkaan olisi kunnan terveydensuojeluvalvonnan säännöllisen valvonnan piirissä muuten kuin vesilaitteistojen riskinarviointiin liittyen. Näiden tilojen osalta terveydensuojeluviranomaisen tietojen saaminen tiloista ja niiden toiminnasta sekä näissä tapahtuneista muutoksista on varmistettava siten, ettei tietojen hankkiminen kuormita terveydensuojeluvalvontaa.

Esityksen mukaan rakennusten vesilaitteistoja koskevien tietokokonaisuuksien tulisi muodostua Vati-tietojärjestelmän tietokantoihin tallennetuista tiedoista. Tällaista ominaisuutta ei Vati-tietojärjestelmässä vielä ole, joten se edellyttää resurssien turvaamista tietojärjestelmän sovelluskehitystyöhön. On tärkeää huomioida Vati-tietojärjestelmän kehitystyössä, että tietojen vienti Vatiin automatisoidaan siten, ettei tästä aiheudu aikaa vieviä manuaalisia vaiheita.

Kuntatalouteen liittyvien vaikutusten osalta on arvioitu, että lisäresurssitarve kuntien terveydensuojeluviranomaisille olisi yhteensä noin 11 henkilötyövuotta. Arvio kunnan terveydensuojeluviranomaisille tulevasta lisäresurssitarpeesta vaikuttaa liian pieneltä. Terveydensuojeluviranomaisen velvollisuudet käytännön tasolla eivät täysin ilmene esityksestä mutta ehdotuksen lähtökohtana näyttää olevan ajatus tietojen automaattisesta saamisesta valvontakohteilta ja siirrosta Vatiin. Terveydensuojeluviranomaisen resurssitarvetta arvioitaessa ei ole otettu huomioon käytännön valvonnassa aikaa vieviä vaiheita, kuten tietojen etsimistä ja pyytämistä valvontakohteilta, tietojen manuaalista lisäämistä Vati-järjestelmään sekä valvontakohteisiin kohdistuvia hallintopakkeinoja. Ehdotuksen mukainen vaatimus valvoa ensisijaisten tilojen riskinarviointia on uusi tehtävä kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja tähän tulee varata riittävät resurssit. Lisäksi tulee huomioda terveydensuojeluviranomaiselle mahdollisesti tulevat tietojen keräämiseen ja toimittamiseen liittyvät velvollisuudet muille viranomaisille.

Esityksessä ei ole otettu huomioon menettelyjä, joihin viranomaisen tulee ryhtyä, mikäli riskinarviointiin liittyviä tietoja ei toimiteta viranomaiselle. Myös viranomaisen toiminnan maksullisuus tulee varmistaa.

Taulukossa 2 esitetään ensisijaiset tilat, joiden vesilaitteistoille tulisi tehdä juomavesidirektiivin edellyttämä riskinarviointi. Taulukossa käytettävät käsitteet tulee avata ja laatia niin, että ne vastaavat terveydensuojelulain 13 §:n luetteloa. Käsitteet yleisölle avoin sauna ja tehostettu palveluasuminen tulee avata. Kohdan kylpylä, uimahalli, maauimala tulee kattaa kaikki yleisölle avoimet uima-allaskohteet, koska nämä ovat selkeästi riskikohteita. Tällä hetkellä uimahalleina käsitellään niitä kohteita, joissa on avoimia uintivuoroja. Mikäli sanamuoto tulkitaan suppeasti, on vaarana, että ensisijaisten kohteiden ulkopuolelle jää esimerkiksi vanhusten uintipalveluita, joita ei katsota uimahalleiksi.

Uudistuksesta aiheutuu vähäisiä kustannuksia niille yksityisille henkilöille tai yrityksille, joiden omistamaa rakennusta tai sen osaa käytetään ensisijaisena tilana. Mikäli legionella-tutkimuksia vaaditaan, tulee ottaa huomioon, että ne ovat varsin kalliita ja pienille kohteille kustannus ei ole välttämättä vähäinen.

Esityksen mukaan talousveden laatua koskevat valvontatutkimustulokset siirtyisivät suoraan tutkimuksia tekevistä laboratorioista ympäristöterveydenhuollon Vati-tietojärjestelmään. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen ei tarvitsisi enää siirtää valvontatutkimustuloksia tietojärjestelmään manuaalisesti. Suurimmassa osassa laboratorioita viedään jo tällä hetkellä tiedot sähköisesti analyysipalveluun, josta ne ovat Vati-järjestelmään haettavissa. Jotta tämä tieto saadaan Vati-järjestelmässä käyttöön, se kuitenkin edellyttää manuaalisia toimia (tapahtuman luominen ja sen tietojen syöttäminen sekä tuloksen liittäminen tapahtumaan ja tietojen tarkistus). Nämä manuaaliset työvaiheet vievät tällä hetkellä paljon terveydensuojeluvalvonnan henkilöstön työaikaa.

Yleiset huomiot terveydensuojelulaista

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 16 § Soveltamisala

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 16 a § Määritelmät

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Terveydensuojelulain 16 §:n 1 momentin kohdan 1 mukaan tätä lukua ei sovelleta veteen, jota käytetään yksinomaan pyykinpesuun, siivoukseen, saniteettitarkoitukseen taikka muuhun vastaavaan tarkoitukseen, jossa ihmisten altistuminen vedelle on vähäistä. Lisäys on hyvä ja tarpeellinen. On tärkeää määrätä lainsäädännössä näiden vesipisteiden merkitsemisestä esimerkiksi "ei juomakelpoista"-merkinnöin.

Terveydensuojelulaki 17 § Yleiset laatuvaatimukset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 17 a § Laatuvaatimuksista poikkeaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 17 b § Vedentuotantoketjussa käytettävät kemikaalit, materiaalit ja tuotteet

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Terveydensuojelulain 17 b §:n mukaan talousvedeksi tarkoitetun veden käsittelyssä käytettävät kemikaalit ja suodatinaineet ja veden otossa, käsittelyssä, varastoinnissa, jakelussa sekä rakennuksen kylmä- ja lämmivesilaitteistossa käytettävät tuotteet eivät saa heikentää veden laatua siten, että 17 §:ssä säädettyjen laatuvaatimusten täyttyminen vaarantuu. Veden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden tulee olla talousveden johtamiseen soveltuvia. Tuotteissa käytetyt materiaalit ja veden käsittelyssä käytettävät kemikaalit ja suodatinaineet eivät saa vaikuttaa haitallisesti veden väriin, hajuun tai makuun, lisätä mikrobien kasvua vedessä eikä niistä saa päästä liukenemaan veteen vieraita aineita suurempina määrinä kuin niiden käyttötarkoituksen mukaan on tarpeellista. Veden kanssa kosketuksissa olevia kemikaaleja, materiaaleja ja tuotteita on paljon ja ne ovat erilaisia, joten soveltuvuuden arvioinnin tulisi olla selkeää eikä liikaa hallinnollista taakkaa aiheuttavaa. Asia tulee ottaa huomioon Valviran ohjeistuksessa.

Terveydensuojelulaki 18 § Talousvettä toimittavan laitoksen toiminnan hyväksyminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 18 a § Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Terveysuojelulain 18 a §:n mukaan talousvettä toimittavan laitoksen sekä toiminnanharjoittajan, joka ottaa talousvettä omilla laitteilla käytettäväksi osana julkista tai kaupallista toimintaa, on tehtävä kunnan terveysuojeluviranomaiselle 13 §:ssä tarkoitettu ilmoitus uudesta vedenjakelualueesta ja olemassa olevan vedenjakelualueen muutoksesta. On tarkennettava millaisesta ja minkä suuruisesta muutoksesta tulee tehdä muutosilmoitus. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla HSY:n vedenjakelualue kasvaa rakentamisen myötä.

Terveydensuojelulaki 19 § Riskiperusteisen lähestymistavan yleiset periaatteet

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Terveydensuojelulain 19 §:n mukaan riskiperusteinen lähestymistapa kattaa koko vedentuotantoketjun. Riskinarviointia ei enää hyväksyttäisi mutta siihen liittyvät velvoitteet laajenevat, jolloin arviointi vie pidemmän ajan. Riskinarvioinnin hyväksymisen poistoa on vielä harkittava. On otettava huomioon, että riskien hallinta laajenee. Lisäksi on ratkaistava riskien hallinnan valvonnan maksullisuus.

Terveydensuojelulaki 19 a § Talousveden toimitusjärjestelmän riskienhallinta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 19 b § Talousveden toimitusjärjestelmän riskienhallinta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 19 c § Ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 19 c § ns. ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinnasta. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että rakennuksen, jota tai jonka osaa käytetään ensisijaisena tilana, omistajan on tehtävä rakennuksen vesilaitteistojen riskienhallintaan liittyvät toimenpiteet. Vati-järjestelmä on tällä hetkellä toiminnanharjoittajapohjainen, eikä Vati-järjestelmässä ole lainkaan omistajatietoja.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi toiminnanharjoittajalle velvollisuus esittää rakennuksen vesilaitteistojen riskienhallintaa koskevat tiedot kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, jos viranomainen sitä pyytää. Vaatimus saattaa olla toiminnanharjoittajalle haastava tai jopa mahdoton toteuttaa, jos toiminnanharjoittaja ei tätä tietoa saa omistajalta tai omistaja laiminlyö tämän velvollisuuden.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että terveyshaitan ehkäisemiseksi tai poistamiseksi kunnan terveydensuojeluviranomainen voisi riskinarvioinnin perusteella kieltää vesilaitteiston käyttämisen tai antaa rakennuksen omistajalle tai toiminnanharjoittajalle määräyksiä riskienhallintatoimenpiteistä tai veden laatua koskevasta tarkkailusta. Ympäristöpalvelut muistuttaa, että toiminnanharjoittajaan kohdistuvien määräysten tulee liittyä häneen toimintaansa ja muutoin mahdolliset määräykset tulee osoittaa kiinteistön omistajalle.

Esityksen mukaan ensisijaisten tilojen valinnassa on kiinnitetty erityistä huomiota direktiivissä säädetyn legionellabakteerin esiintymisen mahdollisuuteen ja siihen, kuinka alttiita tilojen käyttäjät ovat legionella-infektioiden haitoille. Muiden kuin määriteltyjen tilojen osalta kunta voisi päättää, mitä tiloja määritellään ensisijaisiksi. Ympäristöpalvelut esittää, että suuret linjat määritellään valvontakohteiden tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi valtakunnallisesti tai alueellisesti liittyen esimerkiksi raakaveden laatuun. Linjaukset yksittäisten kohteiden osalta voidaan jättää kuntien harkintaan.

Terveydensuojelulaki 20 § Talousveden laadun valvonta ja tiedottaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 20 a § Talousveden välityksellä leviävän epidemian tai muun terveyshaitan ehkäiseminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 21 § Tietokokonaisuudet

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 47 § Viranomaisen oikeus saada ja luovuttaa tietoja

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 49 a § Tutkimuslaboratoriot

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulaki 49 b § Tutkimuslaboratorioiden valvonta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Terveydensuojelulain liite

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Yleiset huomiot vesihuoltolaista

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Vesihuoltolaki 3 § Määritelmät

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Vesihuoltolaki 4 § Viranomaiset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Vesihuoltolaki 15 § Vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuus

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Vesihuoltolaki 16 § Tiedottamisvelvollisuus

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Vesihuoltolaki 16 a § Asiakirjojen julkisuus

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Vesihuoltolaki 20 d § Vesihuollon tietojärjestelmä

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Ympäristönsuojelulaki 222 § Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Markkinavalvontalaki 1 § Soveltamisala

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Salminen Kaarina
Helsingin kaupunki - Pormestari 7.4.2022 § 47